

1

Ik weet nog dat we het over mijn moeder hadden toen
de politie kwam

Een donkere auto met de lampen uit, die langzaam,
bijna zonder geluid, over het grind en de stenen van
de oprit reed, tot vlak voor de deur

Ze komen je altijd op zondagavond uit huis halen, als
het donker is, en iedereen voor de tv zit. Dan merkt
niemand het, dan raakt het hele dorp niet meteen in
rep en roer. Behalve als je gevaarlijk bent. Dan ha-
len ze je 's ochtends vroeg uit bed. Dan bellen ze ook
niet aan

Het gebeurde niet zo vaak meer
De kinderen werden al groot
Maar we zaten met zijn allen bij elkaar
Suze, Friso, Tille, ik
Een huis, een gezin, zondagavond, koffietijd

Een mooie avond, zoals een zieke vlak voor de dood
vaak ook nog een opleving heeft

Natuurlijk hebben jullie twee oma's, zei ik. Ik heb toch
ook gewoon een moeder gehad?

Ik lachte

Ik geen moeder...

Hoe kwamen ze erbij?

Iedereen heeft toch een moeder?

Wat dachten jullie dan? Dat ik uit een bloemkool kom,
dat de ooievaar me heeft gebracht?

Ja, maar mama – waarom weten we dan niks van jouw
moeder?

Suze, Suzelein, bijna zestien, zo jong nog, zo mooi

Je hebt nog nooit iets over haar verteld, zei ze. We heb-
ben zelfs nog nooit een foto van haar gezien. Heb je
eigenlijk wel een foto van haar?

Ach, Suze. Dat is toch ook allemaal al zo lang geleden,
ze leeft al zo lang niet meer. Soms is het beter om de
doden te laten rusten

Kom op, mama. Niet zo flauw doen

Friso, veertien, stinkend naar zweet en die vieze zoete rook van hem. Ik zeg: Rook toch eens gewoon normale sigaretten. Zal ik de volgende keer gewone sigaretten voor je meenemen?

Toe, zei hij. Laat even zien, die foto. Nu zijn we nieuwsgierig

Ik zette de koffie op tafel, Senseo was dat nog, ik deed er twee padjes tegelijk in, anders vonden ze het niet te drinken, toen er werd aangebeld

Dus ik loop naar de hal, een beetje verrast, want het was zondagavond, koffietijd, we kregen anders nooit bezoek

En ik zie daar ineens, als ik de deur opendoe, de politie staan

2

Het is lang geleden, maar sommige dingen zie ik nog
heel scherp voor me
Alsof het gisteren is gebeurd
Alsof ik nu nog steeds een beetje verrast de hal in loop,
de deur opendoe en de politie zie staan

Ik slaakte een kreet
Zo zeg je dat, ik slaakte een kreet
Maar ik gilde. Ik gilde het hart uit mijn lijf, zo gilde ik
Opeens zag ik wat er was gebeurd
Dertien jaar had ik niet geweten dat ik het wist
Maar toen ik de politie zag, begreep ik plotseling dat
ik het al die tijd had geweten
Ik wist het, besepte ik
Ik wist het al voordat Rosalinde was gevonden
Het arme kind was nog niet koud. Of wel. Juist wel. Ja,
juist koud. IJskoud. Nog kouder bestaat niet
Ik gilde, ik slaakte een kreet, ik had het al die jaren ge-
weten

En al dat weten, van al die jaren, donderde in één klap
in me neer

Tille had me er die avond aan herinnerd dat ik zo graag
wilde toen hij me leerde kennen, toen ik hem had
aangesproken in De Tangelier en we naar het pleintje
achter de sporthal waren gelopen, waar ik uit een
broekspijp stapte en de andere naar beneden schoof

En zo was het ook, ik had zelf mijn billen naar hem toe
gedraaid achter de sporthal, in het zwakke licht van
een lantaarnpaal bij het fietspad verderop

Trots, uitdagend, de kont omhoog

Ik legde mijn handen op mijn billen en trok ze een
beetje uit elkaar

Ik liet hem kijken, ik heb hem zelf laten zien wat er te
koop was

Je wilde elke dag wel, Ada, zei hij. Dat zul je toch moeten
toegeven

Het was nooit genoeg. Toch? Klopt het niet wat ik zeg?

Dan moet je het zeggen, hoor, Aad, als ik onzin praat

Dan moet je het gewoon zeggen

Hij trok mijn been naar zich toe en duwde zijn onder-
lijf ertegenaan

Hij duwde en wreef, het weefsel gaf mee

Ik walgde van mijn weke, meebewegende vlees

Tille, zei ik. Hoe laat is het. Ik slaap

Ik trok mijn been terug, terwijl ik wist dat hij gevoelig
is voor afwijzing

Hij zei: Wat is er veranderd, Aad. Wat is er gebeurd?

Ben je je sjoege kwijt? Kun je je sjoege niet meer vin-
den?

Tille houdt niet van geweld, dat is allemaal al lang ge-
leden vastgesteld, er is zelfs een rapport over op-
gemaakt op de lagere school. Hij kan er niet tegen,
raakt meteen overstuur, maar die avond heeft hij
me stevig bij de hand genomen

Kom, zei hij. We gaan je sjoege wel even zoeken, als je
die kwijt bent

Ik help je daar wel mee

Moeten we in de kast kijken, of onder het bed?

Denk eens goed na: waar heb je hem voor het laatst
gezien?

Rond twaalf uur 's nachts, zo ongeveer toen Rosalinde
besloot van een dansavond alleen naar huis te fietsen
Het laatste stukje dan, tot op twee kilometer van huis
had ze nog gezelschap van vrienden gehad
Hebben wij thuis in de slaapkamer naar mijn sjoege
gezocht
Met een vuist in mijn nek, vol nachtjapon, duwde Tille
me de slaapkamer door, alsof ik een kat was die met
haar neus in haar eigen pis moest worden gedrukt
Zo gingen we langs de hoeken en de gaten, de randen
en de plinten

Wacht, zei hij. Misschien is de sjoege wel door het
raam ontsnapt
Hij deed de ramen open en duwde me een eindje over
de vensterbank heen om beter naar buiten te kun-
nen kijken, de oprit, de tuin
Zie je al wat, Ada? Goed kijken, hoor. Het is natuurlijk
wel een beetje donker

Ik heb geschreeuwd, een hard geluid gemaakt
Maar ik schrok, mijn voeten kwamen van de grond, ik
dacht even dat ik uit het raam zou vallen
Meteen waren de kinderen wakker, helemaal overstuur

Mama! riep Suze

In de andere kinderkamer zette Friso twintig kelen op

Tille stapte terug, in de donkere hoek van de slaapkamer

Hij keek alsof hij in die hoek gedreven was

Zijn ademhaling raakte in de war, ik hoorde het gebeuren

Dat piepende wat ie kon hebben, dat hele snelle, oppervlakkige

En ineens viel er een bijl van een beslissing

Hij rende de slaapkamer uit, langs Suze

Hij denderde de trap af en de schuur in, waar zijn fiets stond, gooide de schuifdeuren open en weg was hij

Rosalinde fietste

Tille fietste

Soms valt er een dakpan van een dak

Soms loopt iemand onder het afdak door

Twee dingen die niks met elkaar te maken hebben

Behalve als ze tegelijk gebeuren